

מה שלא נעצב יעצב אותנו

רציונל

גם אם אנחנו רוצים וגם אם לא, אנחנו הישרדותיים כי בחברה יש את זה - זה חודר את הבועה שלי האינטימית. מציאות של הישרדות יכולה לשתנות בתוך תנאים מסויימים- שאותם ניתן לייצר ולעצב במשותף מה שלא נבחר לעצב יעמוד מול הכוחות החזקים של ההישרדות בחברה ויתעצב בדמותם גם אם אנחנו לא רוצים בזה. ע"י יצירת קבוצה חזקה שבה כל אחד בוחר בהגשמת שוויון ערך האדם גם בדברים הקטנים יהיה ניתן לעצב את התנאים (מציאות חברתית, תחושת ביטחון בסביבה, שינוי וכו..). "מה שלא נעצב יעצב אותנו"

מטרות

1. הכרות עם חוויות שונות מהמציאות בהן דברים עיצבו אותנו ולא אנחנו עיצבנו אותם, והבנה כי הרבה מאוד מקומות בחיים שלנו מעוצבים כהחזק שורד.
2. הסתכלות על מהי התרבות הלהטבית הישראלית והתרבות כלפי להטבים בחברה היום.
3. אם אנחנו לא נעצב את התרבות הלהטבית הישראלית ואת התרבות כלפי להטבים בישראל, המציאות תעצב אותנו כמו שהיא היום. (אין נטרלי)

מתווה וחלוקת זמנים

מהלך	זמנים
פתיחה	10 ד'
שמש אסוציאסציות	15 ד'
שירים	25 ד'
עבודה בקבוציות	25 ד'
סוד כוחה של התנועה	30 ד'
סיכום	5 ד'

עזרים וציוד: דפים וכלי כתיבה, הדפסות נספחים

1. פתיחה

סבב + משחק פתיחה פינג פונג שירים ישראלים כל פעם קטגוריה אחרת (זמר מסויים, שירי פסטיגל, שירי חגים) מחולקות לשתי קבוצות כל פעם יש קטגוריה של שיר והן מתחרות בניהן בתורות לשיר שיר בקטגוריה עד שנספלות ולא מוצאות עוד שיר שלא היה.

2. שמש אסוציאציות

שמש אסוציאציות תרבות- כותבות מה היא תרבות ואז קוראות יחד את ההגדרה

"תרבות היא מכלול הערכים, האמונות ותפיסות העולם כפי שהם באים לידי ביטוי בהתנהגותם של בני האדם. בין השאר הטקסים והמיתוסים. קבוצות שונות בעולם יכולות להיות בעלות ערכי תרבות שונים." ויקיפדיה

דיון:

- מה זה תרבות?
- מהי תרבות להטבית?
- מי מעצב את התרבות בעצם? מאיפה זה מגיע? (דת, מקום, משפחה, עדות וכו)
- אתם חושבים שאתם יכולים לעצב את התרבות במדינת ישראל?

חלק ב' | לב הפעולה**3. שירים**

מחלקים את הקבוצה ל3 קבוצות, כל קבוצת מקבלת שיר עם מילים - הם צריכים לצייר את מה שהם מבינים שקורה בשיר. (מופיע בנספחים - מירוץ החיים שריתוש, גדל לי קצת זקן עדן המלך, מרפקים טוניז)

משתפים בקבוצות ועורכים דיון:

- על מה מספר השיר? מה החוויה של הזמר בשיר?
- מה מתואר בשיר? איזה קודים יש בחברה מבחינת הזמר.ת?

דיון במעגל:

- מי רוצה לשתף מה הוא צייר? על מה דיברתם בקבוצה?
- איזה קודים קשורים בכל אחד מהשירים?
- איזה דברים בתרבות הלהטבית הייתם רוצים לעצב אחרת? כותבות על דף רעיונות

4. עבודה בקבוצות

מחלקים לשלישיות כל שלישיה מקבלת משהו במציאות שהם היו רוצים לעצב אחרת מתוך הדברים שרשמנו וחושבת יחד איך זה היה נראה אם הם היו יכולים לעצב את זה איך שהם מאמינים שיהיה יותר טוב ובלי מרפקים.

אחר כך מציגים כל קבוצה מה היא כתבה

- מה ציירתם או כתבתם?
- אתם מאמינים שאפשר לעשות את הדבר הזה במציאות?
- איך אפשר לעשות את זה? מה זה דורש? איזה קשיים זה מעלה?
- איזה דברים אנחנו צריכים בשביל להצליח לעצב את המציאות שלנו? (שיחה כנה, כוחות יצירה, צרכים בסיסיים נענים, חלום שמוביל אותי.

5. סוד כוחה של התנועה

קוראים סוד כוחה של התנועה צביה המלכה (בנספחים) ושואלים

- מה איפשר להם לעצב את המציאות בתוך הגטו?
- אתם מרגישים את זה על עצמכם? שכשיש לכם חלום וערך שאתם רוצים להגשים, כשיש לכם אנשים שהולכים איתכם את הדרך, קבוצה מאחוריהם, אתם מצליחים להיות יותר טובים אחד לשני? לעצב את המציאות ולהתנגד להישרדותיות?

מציגים את המשפט - **'מה שלא נעצב, יעצב אותנו'**

- מה אתם חושבים על המשפט הזה? אפשר פשוט שהמציאות תשאר במקום או שאתם מסכימים עם המשפט שהמציאות תעצב אותנו?
- מה קשה בלבחור בלעצב את המציאות סביבנו?
- עושים סבב כל אחד אומר מה קשה לו בלעצב את המציאות, ומה הוא היה רוצה להצליח לעשות.

חלק ג' | סיכום ורפלקציה

6. סיכום

גם אם אנחנו רוצים וגם אם לא, אנחנו הישרדותיים כי בחברה יש את זה - זה חודר את הבועה של רביד. מציאות של הישרדות יכולה לשתנות בתוך תנאים מסויימים- שאותם ניתן לייצר ולעצב במשותף. מה שלא נבחר לעצב יעמוד מול הכוחות החזקים של ההישרדות בחברה ויתעצב בדמותם גם אם אנחנו לא רוצים בזה. רק ע"י יצירת קבוצה חזקה שבה כל אחד בוחר להתמודד על הגשמת שוויון ערך האדם גם בדברים הקטנים יהיה ניתן לעצב את התנאים (מציאות חברתית, תחושת ביטחון בסביבה, שינוי וכו..). "מה שלא נעצב יעצב אותנו"

מירוץ החיים/ שרית חדד

למה כולם עושים לי פה חם
גורמים לי לרוץ, מרגיש לי לחוץ
מרוץ החיים, שלושים, ארבעים
בגיל כזה צריך להיות מסודרים
ואין לי זמן, אני רוצה ללכת לים
סתם כי בא לי לשכב על החול החם
לא לחשוב יותר מדי להביט בציפורים אולי
זה קצת גדול עלי, חיים מסודרים מדי
נוסעת בזמן כשהמחוג הקטן
מתקרב לספרה אני מביטה במראה
מרוץ החיים, שלושים, ארבעים
וכלום אומרים בגיל כזה צריך להיות מסודרים
ואין לי זמן, אני רוצה ללכת לים
סתם כי בא לי לשכב על החול החם
לא לחשוב יותר מדי להביט בציפורים אולי
זה קצת גדול עלי, חיים מסודרים מדי
תהיה מקושר, תהיה מאושר
תהיה שקול, זה הרבה יותר קול
תרד במשקל, יהיה לך קל
תהיה כמו כולם אל תצא מן הכלל
כי אין לך זמן, אין לך זמן...
ואין לי זמן, אני רוצה ללכת לים
סתם כי בא לי לשכב על החול החם
לא לחשוב יותר מדי להביט בציפורים אולי
זה קצת גדול עלי, חיים מסודרים מדי

גדל לי קצת זקן/ עזן חסון

לפני כמה שנים כשהייתי ילד	מה צריך להיות
לא מוכן לעולם וכולם לא אכלו אותי	לפני כמה שנים נער בבית ספר
אני יושב לבד, כולם כדורגל	לא אוהב הפסקות רב מכות והבעיות
מי זה המוזר הזה בראי?	תמיד רדפו אותי גם לבד בחדר
אנלא בעניינים, איך בכלל פונים?	מה כבר לא בסדר עם עצמי?
חבר'ה צוחקים וחלום שלי שנהיה חברים	ואז התחילו השטויות חסכים
אהה שכח מיזה ת'לא מספיק גבר	לפחות כי לא הייתי
ובלב שבר מתגברים	אז התמכרתי ללילות למסיבות לבעיות
ואז הדביקו לי שמות, לא חשוב	עד שיום אחד קצת השתניתי
כמעט שכחתי איך קוראים לי	גדל לי קצת זקן על הצלקות
תמיד אהבתי תלילות	ולמילים שלי התאמתי מנגינות
הייתי שר, כותב שעות	הגיטרה היא זאת שפתרה לי בעיות
עד שיום אחד קצת השתניתי	כמה בעיות, כמה בעיות, כמה
גדל לי קצת זקן על הצלקות	רוב הזמן לבד, ארבעה קירות
ולמילים שלי התאמתי מנגינות	ככה מהצד, למדתי איך לשחות
הגיטרה היא זאת שפתרה לי בעיות	אף פעם לא שכחתי מה אני צריך להיות
כמה בעיות, כמה בעיות, כמה	מה צריך להיות
רוב הזמן לבד, ארבעה קירות	מה צריך להיות
ככה מהצד, למדתי איך לשחות	מה צריך להיות
אף פעם לא שכחתי מה אני צריך להיות	גדל לי קצת זקן על הצלקות
מה צריך להיות	ולמילים שלי התאמתי מנגינות
מה צריך להיות	הגיטרה היא זאת שפתרה לי בעיות
	כמה בעיות, כמה בעיות, כמה

שקל ועוד שקל, דרגה ועוד דרגה
הילדים כבר לא צוחקים, נפתחו לו אפיקים
אמרו "ואללה, הוא יצליח זה, יש לו מרפקים"
(צודקים)
מרפק אחד ימינה
מרפק אחד לשמאל
בשביל לזוז קדימה
אתה תמיד משאיר סימן כחול
מרפק אחד ימינה
מרפק אחד לשמאל
בשביל לזוז קדימה
אתה תמיד משאיר סימן כחול
היום הוא במגרש של הגדולים, אף ילד לא דוחף
בקומה ה-50 לא שומעים את המרתף
עסקים נדל"ן, פוליטיקה, בופה
הוא שואף בכיף כל מה שמנפח ת'חזה
ויסקי וסיגר, כי בוס תמיד הוא בוס
יש לו כוח השפעה, אבל הוא לא יזיז פה כוס
לא חושב על החברה, לא מוטרד מהסביבה
תראה אותך, בריון עם עניבה
השארית את תושבי העיר עם סימנים כחולים
כמו שהיו לך בימים פחות קלים
הם השחילו מרפקים, מחכים לאות
מחכים לאות
מחכים לאות
מחכים לאות
מתים להיכנס לך בצלעות...
מרפק אחד ימינה
מרפק אחד לשמאל
בשביל לזוז קדימה
אתה תמיד משאיר סימן כחול
מרפק אחד ימינה
מרפק אחד לשמאל
בשביל לזוז קדימה
אתה תמיד משאיר סימן כחול

הוא נולד בפתח תקווה, תוך כדי סופת ברקים
הרופא אמר: "חמודי, רק שאין לו מרפקים"
"אפשר לחיות עם זה?" שאל אביו והתנשם
הרופא השיב "אפשר, אבל בארץ זה קשה"
בתור לאוטו גלידה, בסמטה קטנה בעיר
הילדים דחפו אותו הצידה, הוא לא היה מחזיר
בלילה הוא דמיין עצמו גיבור
מרפקים מפלטינה, ראשון בכל תור
לא עוד איש מחרסינה, לא נדחף בקנטינה
לא כפוף, לא בוכה, לא נשאר מאחור
יום יבוא והם יראו, אמצא ת'דרך איכשהו
אצליח לשרוד, הם יתנו לי כבוד, עוד אוכיח להם
שהם טעו
אלוהים, אם יהיה לך זמן, בבקשה תשים לזה סוף
גם אני רוצה כמו כולם, לדחוף ולעקוף, לתקוף
מרפק אחד ימינה
מרפק אחד לשמאל
בשביל לזוז קדימה
אתה תמיד משאיר סימן כחול
מרפק אחד ימינה
מרפק אחד לשמאל
בשביל לזוז קדימה
אתה תמיד משאיר סימן
את הצבא הוא סיים כחייל למופת, זה היה כבר
אצלו בטבע
אמרו לו "מאחד עד שבע היית עשר, מה עם
קבע?"
"לא תודה, נגד אמיתי חייב מרפקים זה בטוח..."
"דונט וורי יא סמל ממנים לך פה ניתוח"
אם עד עכשיו היינו במבוא
הנה מרפקים חדש מהמפעל, אמריקה זה פה
הוא מרגיש כמו מליון דולר, החל לנסות לתקוע
מרפק אחד שם מרפק אחד פה, זה עובד, זה
מתחיל לפגוע
כולם עברו אחורה, הוא עף אל הפסגה

סוד כוחה של התנועה – צביה לובטקין

צביה לובטקין-צוקרמן מלוחמות מרד גטו ורשה; הייתה מדריכה ומנהיגה בתנועות הנוער "דרור" ו"החלוץ", ממקימי קיבוץ לוחמי הגטאות ומוזיאון בית לוחמי הגטאות, פעילה במפלגת "אחדות העבודה" ובתנועת הקיבוץ המאוחד.

יכולנו לעמוד בגטו כאשר עמדנו רק מפני שהיינו **קולקטיב**, תנועה, מפני שכל אחד ידע שאין הוא בודד. כל יהודי הועמד בודד מול גורלו. יחיד ועזוב בפני האויב כביר הכח. אך אנחנו עמדנו מהרגע הראשון ועד הסוף כקולקטיב, כתנועה. הרגשה זו, שישנה תנועה, שיש ציבור אנשים הדואגים איש לרעהו, שקיימת דרך משותפת, היא שאפשרה לכל אחד מאיתנו לעשות את אשר עשינו. הדבר הטרגי ביותר היה, שיהודים לא ידעו מה לעשות. מאז הימים הראשונים, משהתחילה הדמורליזציה הגדולה בגטו ועד ימי החיסול והמוות - לא ידעו מה לעשות. ויאלו אנו ידענו מה רצוננו לאור הערכים שהתחנכנו בהם. חיפשנו ומצאנו את הדרך. זה היה הכח שאפשר לנו לחיות.

סוד כוחה של התנועה – צביה לובטקין

צביה לובטקין-צוקרמן מלוחמות מרד גטו ורשה; הייתה מדריכה ומנהיגה בתנועות הנוער "דרור" ו"החלוץ", ממקימי קיבוץ לוחמי הגטאות ומוזיאון בית לוחמי הגטאות, פעילה במפלגת "אחדות העבודה" ובתנועת הקיבוץ המאוחד.

יכולנו לעמוד בגטו כאשר עמדנו רק מפני שהיינו **קולקטיב**, תנועה, מפני שכל אחד ידע שאין הוא בודד. כל יהודי הועמד בודד מול גורלו. יחיד ועזוב בפני האויב כביר הכח. אך אנחנו עמדנו מהרגע הראשון ועד הסוף כקולקטיב, כתנועה. הרגשה זו, שישנה תנועה, שיש ציבור אנשים הדואגים איש לרעהו, שקיימת דרך משותפת, היא שאפשרה לכל אחד מאיתנו לעשות את אשר עשינו. הדבר הטרגי ביותר היה, שיהודים לא ידעו מה לעשות. מאז הימים הראשונים, משהתחילה הדמורליזציה הגדולה בגטו ועד ימי החיסול והמוות - לא ידעו מה לעשות. ויאלו אנו ידענו מה רצוננו לאור הערכים שהתחנכנו בהם. חיפשנו ומצאנו את הדרך. זה היה הכח שאפשר לנו לחיות.

סוד כוחה של התנועה – צביה לובטקין

צביה לובטקין-צוקרמן מלוחמות מרד גטו ורשה; הייתה מדריכה ומנהיגה בתנועות הנוער "דרור" ו"החלוץ", ממקימי קיבוץ לוחמי הגטאות ומוזיאון בית לוחמי הגטאות, פעילה במפלגת "אחדות העבודה" ובתנועת הקיבוץ המאוחד.

יכולנו לעמוד בגטו כאשר עמדנו רק מפני שהיינו **קולקטיב**, תנועה, מפני שכל אחד ידע שאין הוא בודד. כל יהודי הועמד בודד מול גורלו. יחיד ועזוב בפני האויב כביר הכח. אך אנחנו עמדנו מהרגע הראשון ועד הסוף כקולקטיב, כתנועה. הרגשה זו, שישנה תנועה, שיש ציבור אנשים הדואגים איש לרעהו, שקיימת דרך משותפת, היא שאפשרה לכל אחד מאיתנו לעשות את אשר עשינו. הדבר הטרגי ביותר היה, שיהודים לא ידעו מה לעשות. מאז הימים הראשונים, משהתחילה הדמורליזציה הגדולה בגטו ועד ימי החיסול והמוות - לא ידעו מה לעשות. ויאלו אנו ידענו מה רצוננו לאור הערכים שהתחנכנו בהם. חיפשנו ומצאנו את הדרך. זה היה הכח שאפשר לנו לחיות.

מה שלא

נעצב יעצב

אותנו